pp. 37-40 missing

2

DE

VTERI GRAVIDI RETROVERSIONE.

DISSERTATIO INAVGVRALIS

QVAM

ILLVSTRIS ATQVE GRATIOSI ORDINIS MEDICI

CONSENSV

PRO

GRADV DOCTORIS MEDICINAE

LEGITIME CONSEQVENDO

AD D. XVIII. M. DEC. CIↃIↃCCLXXXII.

H. L. Q. S.

PVBICE DEFENDET

AVCTOR

ABRAHAMVS WALL

BEROLINAS.

HALAE

LITTERIS FRIDERICI WILHELMI HVNDTII.

VIRO

FAMA MVNERIBVS VIRTVTIBVS

FELICISSIMO ASCLEPIADEAE ARTIS EXERCITIO INSIGNI

PERILLVSTRI

EXPERIENTISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO

CHRISTIANO ANDREAE COTHENIO

MEDICINAE PER X LVSTRA DOCTORI

S. R. I. NOBILI ET COMITI PALATINO

MAGNO BORVSSORVM REGI

A CONSILIIS INTIMIS ET SANITATIS TVTELA

REGIORVM EXERCITVVM MEDICO PRIMARIO COLLEGII MEDICI

SVPREMI DECANO

COLLEGII MEDICI CHIRVRGICI ATQVE ACADEMIAE NATVRAE

CVRISORVM DIRETORI

ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARVM BEROLINENSIS MEMBRO

HONORARIO

PARISIENSIS SOCIETATIS MEDICAE SODALI

COLLEGII SANITATIS ET INSTITVTI PAVPERVM CVRAM

GERENTIS ADSESSORI

PATRONO AC MAECENATI SVO

SVMMA REVERENTIA ET PIETATE AETERNVM

DEVENERANDO

TENTAMEN HOCCE MEDICVM

OBSTRICTISSIMVM SVVM ANIMVM

DECLARATVRVS.

SACRVM ESSE IVBET.

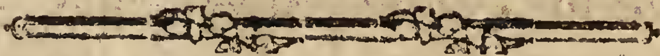
A V C T O R.

PROOEMIVM.

Singularis omnino atque ominoſae, quam adumbrandam ſuſcepi, vteri affectionem, parum adhuc in Germania noſtra inualuit notitia; rarae eaeque diſſeminatae in libris non vbique obuiis, occurrunt obſeruationes; cuius tamen inter grauidas frequentiam, nec a periculo immunitatem, iſtae adeo deſcriptiones arguunt, quarum ſagax Britannia, paucorum fere annorum interuallo, vberiorem numerum ſuppeditauit. Apud noſtrates autem rariorem neque, nec aleae minus plenam ex eo iam dilucide fluere exiſtimo, quod plus vnica vice per triennium in hac ipſa ciuitate decliuitas illa peculiaris vteri obuenerit. Stolidae vero plerumque mulierculae cum ſibi arrogauerint grauiditatis, partusque prouinciam; morbique primordia cum facili negotio, natura etiam non perſpecta, ſaepius ſuperentur; palam mihi eſſe videtur, cur praeſtantiſſimorum etiam virorum facile fugere potuerit ſolertiam.

Quae cum ita ſint, ex legum academicarum praeſcripto ſpecimen quoddam inaugurale publico eruditorum examini nunc exhibiturus, inanem prorſus et ſuperuacuam operam ſumſiſſe vix arbitror, ſi quotquot expiſcari contigit vteri retrouerſi documenta inter ſe conferendo, veram huius mali notionem, decurſum, cauſas, ſigna, eique medendi methodum perpenderem. Coronidis vero loco duas eiusdem affectus hiſtorias, quas egregii et illuſtris — MECKELII eximio fauori debeo, ſubnectam.

Reliquum quod eſt, L. B. enixe rogo ne cenſorio ſupercilio nimis rigide leuidenſem hanc opellam, praematuram neceſſitatis prolem, perſtringas.

DISSER-

DISSERTATIO INAVGVRALIS
DE
VTERI GRAVIDI RETROVERSIONE.

§. I.

Operae pretium non esse censeo e libris tum veterum tum recentiorum obscura, ambigua, speciem retrouersionis aliquam referentia venari, arripere, et in lucem producere. Multa quidem iam HIPPOCRATES de uteris e sede sua transmotis somniat. Vagum instar pilae in ventre oberrantis eius motum variis locis [1]) adstruit et nunc ad latera, nunc ad praecordia et ipsum caput, nunc ad pedes deuolui existimat. Diffiteri tamen nollem et in urinae meatus incumbentis [2]) et ad sedem conuersi secessumque prohibentis [3]) occurrere indicia. Quanti vero, diui reliquorum morborum naturam interpretantis, in his facienda sit autoritas et multi iam suboluerunt et inde elucescit quod sua circa muliebria

A 2 manu

[1]) De natura mulier. De morb. mulier.

[2]) T. II. p. 567. Edit. Foes.

[3]) T. II. 399. 567. etc.

manu, oculisque ſuis deprehenſa, non referat; ſed anilia ſui aeui commenta, plebejarum ineptias credulus ſaepe recoquat. [4])

Pro ſueto vero hominum more, quo in errorem, erroris fuga, ducuntur, vincula, a GALENO vtero [5]), quae alacritatem ejusque excurſiones inhiberent, injecta; ligamentorum dein nomine ab illo, quem praeſtant vel praeſtare videntur, vſu inſignita; ſenſim in habenarum funiumque nauticarum ſimilitudinem, mobilitatem fere omnem ſufflaminantium, et quo minus in hanc vel illam partem declinaret, praepedientium, ex mera, quam de vinculis conceperant, opinione viri rei anatomicae parum periti, increuerunt. [6])

§. 2.

Recentior vero aetas vtpote penitiori fabricae corporis, ſitus atque nexus partium amplificata cognitione nixa, in deſcribendis vteri auiis veritati rerumque naturae ſtudioſa magis, firmitudinem cum mobilitate quadam coniunctam, ex diuerſo imprimis in quo ſub geſtatione reperitur ſitu ſtatuit. Has matricis declinationes, obliquitatum nomine claras, ſcriptis BARTHOLINI Anatom. L. I. C. XIIII - XXIX. VOELTERI *Hebammen - Schule.* SENNERTI Pract. L. IV. P. II. S. VII. C. II. LAMOTTI L. III. C. I. MAVRICAEI Malad. AMANDI etc. jam interſperſas offendes.

Multus

4) V. ROEDERER Opuſc. Caeſalp. Merant.

5) de loc. affect. C. V.

6) V. KERKRING Spicil. Anat. Obſ. XX. Deventer edit. d'Ablainc. T. I. p. 57.

Multus in ea re praesertim DEVENTERVS est, sedula solertique, qua vsus est indagine, in deflectionum natura scrutanda, caussis eruendis, signis adumbrandis, hanc disciplinam ferme suam reddidit. Ad rigorosae tamen rationis trutinam eam reuocauerunt recentiores, latitantia hinc inde vitia, praeconceptae opinionis sobolem, expunxerunt atque eliminarunt, nouisque obseruationibus, repetitis saepius cadauerum incisionibus adornarunt et amplificarunt.

V. LEVRET, ROEDERER, STEIN, LE ROI, BAVDELOCQVE etc. vt ex multis nonnullos solummodo excitem.

§. 3.

Retroversionis vero nostrae vel nulla reperiuntur vestigia vel, si qua signa memorantur, quae huius praesentiam arguere solent, partim eiusmodi sunt vt ad quemlibet alium eodem iure transferri possint affectum, partim tam oscitanter recensita deprehendes, tam vigenti cuidam opinioni accommodata, vt aegritudinis naturam omnino non perspexisse autores videantur. Inuestiganti mihi curiosius qui phoenomeni huius primi meminerint, vix hanc de inuentore disquisitionem altius quam a proximis aetatis nostrae annis repetere necesse fuit. Curatius, opportunitate sibi data, hanc vteri singularem complicationem rimari coepit, cumque erudito orbe communicare, vir, eruendo vero totam vitam impendens, oculatissimus Anglorum incisor ill. HVNTERVS. More vero viro solemni qui, proprio splendore fulgens, sibi sumere, quae alieni sunt, contemnit, vterum retroversum

non ſibi arrogauit inuentum, ſed candide non minus quam aeque cl. GREGORIO pariſienſi detecti retulit honorem. 7) Hunc itaque nobis inventorem ſalutare fas eſt, vt interim tamen obſeruationem nullibi publici iuris fecerit, ſed oblatum ſibi retroverſionis caſum auditoribus in praelectionibus enarrauerit. His aſſidebat tunc temporis Pariſiis commorans cl. WALTER WALL, ex quo dein comperit Hunterus ſimilique caſu non longe poſt Londini obuio ab eodem teſtis accerſitus fuit et in peſſime aegrae conſtitutis rebus opitulator. Tanti vero huius inuenti dignitatem fecit Hunterus, tantum inde in artem medicam non minus quam in humanum genus redundare emolumenti exiſtimauit, vt ſtatim artis peritorum coetum conuocauerit, iisque ſingulari hac et plane inaudita vteri affectione expoſita, medendi rationem adſtruxerit. Vt fieri ſolet, irriſerunt et infirmarunt multi hanc obſeruationam, donec cl. LYNN perfecta ſectioneque anatomica inſtructa eiusdem retrouerſionis et ſibi non longe poſt obuiae hiſtoria, quam T. IV. Medic. obſeru. and. inq. inſeri curauit erroris ſuſpicionem omnem detraxerit, et Icon Hunteri quam ſplendidis de vtero grauido tabulis adiunxit, ad maiorem certitudinis gradum prouexerit. Dein vero et pluries haec retrouerſio viſa fuit et per plurimas varietates magis conſtituta, nec in Anglia ſolum a clariſſimis viris HOOPER Med. obſerv. and. in inquir. V. v. BIRD eodem loco. GARTHSCHORE Vol. VI. EVANS Med. Comment. by a Society of Edinb. Phyſicians Vol. VI. deſcripta, ſed et a cl. SAX-

TORPH

7) v. Med. Obſ. and. inquir. Vol. IV.

TORPH Collect. Havn. II. ROGERT Act. Soc. Med. Havn. II. van DOEVERN Obs. Academ. C. 7. WLTCZEK Diss. Pragae, WILLICH v. RICHTER Bibl. Chir. T. V. WAITZ eod. loco ill. MECKEL in cas. annex. magis magisque confirmata.

§. 4.

Quid vero per vterum retrouersum intellectum velimus, id nostri negotii nunc esse putamus vt distincte inter nos nostrosque lectores constet. Situi organorum peruerso et alienato annumerari debet; istique deuiationum generi quod cl. Callisen [8]) *hysteroloxiae* nomine expressit, proxime accedit. Vterum, mobile viscus, impellentibus viribus facile cedens, nunc axi continuato, acutiorem cum horizonte angulum quam peluis axis intercipiente, fundo anteriora versus dirigi; nunc, minus acutum effingente fundo versus thoracem ascendere; nunc axi vnum vel alterum os ilium respiciente, alteri horum ossium ostium obuerti, versus alterum fundum dirigi, et cadauerum incisiones docent, et obseruationes DEVENTERI, LEVRETI, ROEDERERI, STEINII etc. etc. satis superque testatum faciunt. Secus vero se res habet in nostro affectu; non solum enim declinat vterus, sed fundus eius increscens ossis sacri promontorio initio appressus, posterius dein inter vesicam et intestinum rectum, si vero maior vis accedat, inter hoc et vaginae tubum reflectitur, inque saccum istum quem peritonaei succingens membrana vaginam inter et rectum producit, dimittitur; corpore et fnndo

[8]) v. Inst. Chirurg. p. 526.

fundo vteri iam nunc facri offis cauo receptis. Sic vteri axis longitudinalis in femet ipfum quafi conuolutus transuerfo breuior euadit, nec in peluis cauum per ceruicem productus diuagatur; Angulus enim quem vterus huicque appenfa vagina intercipit, qui, initio grauiditatis acutior, ob declivem penesque transuerfalem vaginae fitum 9), praefertim grauidate procedente, dum vterus magis afcendit, et expanditur, obtufus deprehenditur et inteftinum rectum refpiciens, nunc a fitu fuo longitudinali vteri axi abludenti, vel acutus vel rectus pro retroverfionis gradu animadvertitur, aft apice vel urethram offaque innominata pertingens, vel fundo altius demerfo, vefica fundum incumbentem habet.

§. 5.

Diuerfa vero a diuerfis autoribus haec vteri deuiatio fortita eft nomina, Anglorum plurimi primum ab Huntero retrouerfi vteri impofitam denominationem retinuerunt, v. LYNNE, HOOPER, GARTHSCHORE etc. Herniam vteri alii compellarunt; retroflexum vterum vocauit SAXTORPH. Coll. Havn. et WLTZEK etc.; retrorfum et deorfum preffum, VAN DOEVERN; refupinum, retortum, reuolutum alii. Hanc denominationum copiam facile erroribus anfam praebere iam animaduertit cl. LYNN et HVNTER. Plurimum vero refert tum ad euentum morbi recte diiudicandum, tum adrite inftituendam eius curationem, retrouerfionem noftram ab aliis vteri affe-

9) DEVENTER L. I. C. III. i. OVLD. BVRTON. Syftem. pag. 11. HALLER. Elem. ROEDER.

affectionibus, cum quibus alit quasdam conuenientias, discernere; consultissimum itaque duximus nonnullas in medium producere, earumque discrimina paucis inuestigare.

§. 6.

Facile quippe cum simplici obliquitate vteri posteriori permutari posset, cuius iam in praecedentibus obiter notionem adstruximus; non saltem distinxit ab ea ill. Callisen. v. Institut. l. c. Qua vteri fundus vertebrarum columnae adpressus, et huius iter legens, ceruix ossium pubis margini allidit, vrinae et scybalorum fontes aeque obstruuntur; externo vero abdominis peculiari tumore et habitu, laborioso respiritu, orificio vterino facile percontantibus digitis tractabili, tumoris vaginalis et intestinalis absentia, satis dignoscitur.

Neque etiam retrouersio vteri cum eiusdem inuersione confundenda; haec descensum inferioris segmenti vterini magis minusue notabilem et fundi vterini protrusionem per patulum eius orificium, denotat, partumque praecipitatum vel placentae ante spontaneam solutionem, vterique contractionem; rudiorem attractionem, causas manifestas plerumque agnoscit.

Restat ut et a simplici vteri prolapsu, praesertim ab hysteroptosi sic dicta incompleta, discernamus. Quae tunc oritur, quando matrix, salua fundi sui ab orificio distantia, in vagi-

nam descendit. Apertura vteri in naturali situ suo remanens, digito exploranti statim occurrit, eoque facile circumire potest.

Tum quoque multum interest vt et ab intorsione distinguatur, quae plerumque laterali placentae irradicationi v. LEVRET *Suite d'Obseruat.* vel ligamenti rotundi ab altera parte decurtationi et rigiditati v. CAMERARIVS *Experim. circa generat* originem debet, cumque inclinatione quadam coniuncta saepius reperitur. Pars fundi anterior hoc in casu, versus altervtrum latus ita dirigitur vt axis vteri transuersus ad peluis diametrum obliquam vel eius coniugatam plus minusue accedat. Orificii vterini, quod in vorticem vna abripitur, exploratione, tumore abdominis peculiari, manifestatur.

§. 7.

Dicendorum ordo nunc requirit, vt mutationum sub retrouersione vteri in viscerum abdominalium nexu, proportione, situ, adumbremus descriptionem, quoniam vero collatione cum istis, quae plerumque in graviditate contingere, solent, rectius perspiciuntur, haec proximo loco persequi satius existimo. Neutiquam vero expectanda erit integra et plena expositio, quae ex grauissimorum anatomicorum scriptis satis iam innotuit, nec plurimum nequidem nostrum feriret propositum; ea indigitare sufficiet quae necessaria, vt eo melius ingressum decurrere spatium queamus.

Inter

Inter illas, quae, graviditatis tempore, mutationibus variis obnoxiae sunt partes, vterus vtpote huic muneri obeundo praestitutus, prae caeteris eminet. Primis gestationis temporibus modo vix conspicuo; progrediente vero illa, vndique riuulis, tum ob irritationem humores allicientem, tum ob praeclusas mensium scaturigines, magnam sanguinis copiam fundentibus, dilatatur et quasi inundatur tota eius substantia; laxior et spongiosus magis euadit firmus alioquin contextus; intacta interim ferme ceruice relicta, corpus fundusque praesertim expanditur atque dilatatur, ita vt super tubarum exitum magnum arcum absoluat, illaeque inferiori loco videantur prodire. Fundo sic aucto, moleque placentae et embryonis qualicunque pondere a tergo vrgente, ceruix in vaginam altius detruditur. Tertio vel quarto grauiditatis mense, ocius modo, modo serius, sensim de pelui maiora in dies incrementa sumens, vteri glomer ascendit secumqne ceruicem et suam nunc lusuram scenam abripit. Ceruicis nempe tunc stricta compages soluitur, mollior fit, crassiorque, nec teretem formam seruat, quae sensim deletur, vt nulla longitudo supersit, cumque vteri cauo ceruicis tubus confluat.

§. 8.

Situm tamen in statu naturali minime ad perpendiculum vesicam inter et intestinum rectum tuetur. Leuissimam ad dextrum latus decliuitatem iam animaduertit HYPPOCRATES, ARISTOTELES, GALENVS etc. prolixe describit

MORGAGNI in Aduerſ. Anatom. IV. animadu. XXV. HALLER Elem. Phyſ. T. VII. et nuperi cl. viri LE ROI Pratiq. des accouch. BAVDELOCQVE l' Art des accouch. ob coli ſiniſtri flexuram, ibique coaceruatas faeces ſtagnantesque flatus neceſſariam ſtatuunt.

Nec tantum ad latus vergit vterus, ſed facie ſua antica planiore, conuexiore et craſſiore poſtica, retrorſum paulo fundo inclinatur, ceruice vero antrorſum nutat. WINSLOW Exp. Anat. ſa ſituation eſt oblique de ſorte que le fond eſt en arriere et en haut, le Cou en deuant et en bas. v. quoque GVNTZ, HEVERMANN, HALLER etc.

§. 9.

Mole vero vteri in dies increſcente, ſenſim maiorem abdominis partem ſibi ſumit; quarto enim et quinto menſe [10]) ad vncias duas vel tres ſuper os pubis ſe effert; menſe ſeptimo iam ad umbilicum pertingit; menſe octauo ad ſcrobiculum cordis peruenit, vltimis dein ante partum hebdomadibus iterum deſcendit, quod vulgo ſubſidentiam vteri vocant. Huic vero immenſae dilatationi opportunitatem dat et fabrica viſceris et parietum, qui abdomen circumdant pro magna parte, mollitudo et peritonaei, quod intus ſuccingit, natura tenax quidem at maximam diſtenſionem admittens, et viſcerum, quae iſto ſacco continentur, laxitas et mobilitas. Non enim hanc ſibi magnam abdominis partem aſſumit vterus, quin

10) SMELLIE, HALLER etc.

quin e ſede ſua ambientia viſcera deturbet. Tenuia inteſtina, colon transuerſum, ventriculum, hepatis concauae ſuperficiei adprimit, Diaphragma ſimul cum hepate ſurſum protrudit, renum adipoſae capſulae, coloque dextro et ſiniſtro incumbit, vaſa iliaca neruosque comprimit, inteſtinum rectum ad ſacri parietem urget, omnemque fere aluinam excretionem ſufflaminat.

§. 10.

Veſicae praeſertim infenſum eſt vteri incrementum, pro arcta, quae inter haec viſcera intercedit, cognatione; vix horum alterum mutationem aliquam ſubit quin et alterum in functione turbet, quippe adauctum vteri volumen, modo veſicae verticem ad pubis oſſa adigit, magnitudinem anguſtat et incontinentiam vrinae creat; modo ceruici incumbit, vrethrae cauum obliterat et prorſus vrinae canalem obturat. Vrinae vero vis, immenſum nonnumquam in modum, contranitendo imparem oramque oſſium pubis vix pertingentem, glabuloſam in ſexu ſequiori veſicam attollit. [11])

Vix umquam quoque priſtinam ſuam ſedem retinet, qua, arcta celluloſa, planitiei poſteriori meditullioque corporis pubis, quo facieculа modice caua pectinis oſſa ſibi reſpondent, adnectitur. Veſica vero, vtero, vt ſupra notauimus, dextrorſum nonnihil a coli ſiniſtri flexura preſſo, oppoſitum latus, vrgente vteri maſſa, petere cogitur, ſatisque frequenter ſiniſtrorſum declinans, deprehenditur.

[11]) V. CHAPMANN. MIDWIFRY. PARSON. LEVRET. MAVRICEAV. LIEVTAVD. HALLER.

§. 11.

His ita praetextis, proximum nunc eſt vt ſpeciatim de vteri gravidi retrouerſione agamus, ſparſimque de hac re a variis autoribus propoſita colligamus, inque certum ordinem disponamus. Senſim lentoque nonniſi gradu circumvolutiones vterinorum vaſorum explicari, pedetentim foetus officinam dilatari, augeri, demergi, erigi, ſuperiori iam loco perſecuti ſumus. Perſpicua inde erit ratio, quare primi fere a conceptione menſes ab omni labe et moleſtia in diſpoſitis etiam vacent, luculenterque patet lente vtique retrouerſionem noſtram ſuccedere, nullisque eam praenunciantibus ſignis ſubrepere. Tertio vero [12]) vel quarto [13]) vel quinto [14]) denique graviditatis menſe, prout vterus citius vel tardius de peluis cauo exitum meditans in eius marginem impegerit, vel morbi initia occultius praeterlapſa fuerint, vel cauſae occaſionales ocius ingruerint et ex improuiſo quaſi fundum reclinauerint; calamitatum agmen ſic fere progredi ſolet.

Segnius ſtatim fit vrinae profluuium, difficultas ſenſim ſuboritur, nec, niſi pauca ſub continuo ad excernendum ſtimulo, ſumma virium contentione, cum ardore et ſtranguria redditur, et potiſſimum tunc ſaturate tincta, craſſa cum copioſo ſedimento, vel ſanguinolenta, immo et purulenta cum

12) GARTHSHORE. HOOPER. BIRD.

13) SAXTORPH. GARTHSHORE. HOOPER.

14) v. ill. MECKEL l. l. SAXTORPH.

cum carunculis et membranulis exiguis: (foetid lumps ressembling the contents of an encysted tumour) [15]) tandem vrinae riuulus opilatur. Aluus interea rara esse solet, dein obstipata firmiterque clausa nec nisi inuoluntarie, sub insigni vrinam emittendi conatu, parum excrementii, duri, globulosi, foetidi, scybalorum in modum, identidem extorquetur.

Hypogastrica regio, totusque abdominis ambitus tensus, turgidus, tympaniticus, expansus, deprehenditur, ad attactum dolet, limitesque vesicae ad vmbilicum nonnumquam productae, vterumque ipsum mentientis, in anteriori parte satis manifeste refert; Ani orificium, et interfoemineum inflatur, distenditur, coccyxque repellitur. Genitalia calent, sanguine madent, externa saepe retrahuntur, parumper eminent.

Interim dolores oboriuntur imam peluim initio infestantes, progressu temporis ad vesicam, renes, vmbilicum pertingentes, inguina tandem, femora, lumbos, dorsum, totumque abdomen inuadentes, dilacerantesque, ad vltimum crudelissimi, deliriis stipati subinde ferocissimis. Plerumque haec comitari solent anxietas praecordiorum, inquietudo, vigilia, respiratio cita, laboriosa, pectoris oppressio, nausea, vomitus, extremorum frigus, reliqua. Febris in peiori morbi statu nunquam fere non adiungitur, con-

15) GARTHSHORE l. l.

continua cum pulſu ſtatim duro, ſpaſtico, citato, ſat magno; obſcuro dein, paruo, frequenti, molli, cito ſat vires carnemque depaſcente.

Exploratione vaginali inſtituta, in poſteriori vaginae pariete, quo rectum reſpicit et ſacri curuaturam, tumor occurrit modo maior, modo minor, renitens, tenſus, durus, immobilis, rotundus, vaginam antrorſum propellens, pone eam haerens, ad perinaeum nonnumquam dilapſus, totam peluim ſubinde implens, a corporis ſitu vario nullam reductionem admittens. Supra Symphyſin oſſium pubis inter marginem poſteriorem et tumorem pone vaginam haerentem, altius digito immiſſo, cauitas adeſſe ſolet, nec vllum orificii vterini veſtigium, eodem vero ſic directo vt dorſum ſymphyſi, volaris manus pars vtero obuertatur, apex valide ſuppinetur et pectinis marginem legat magna cum difficultate, ad orificium vterinum retro et paulo ſupra ſymphyſin haerens penetrat. Nonnumquam vero irrita plane exploratio eſt, orificii vltra ſymphyſin euecti, ſubque fundum veſicae reconditi, ſitus indagari nequit. Eundem glomerem elaſticum, renitentem, ad ſacrum os adactum, rectum inteſtinum comprimentem, eiusque parieti anteriori incumbentem, exhibet inteſtinalis exploratio.

§. 12.

Plurimum vero intereſt vt tres potiſſimum annotentur retrouerſionis gradus, quorum leuiſſimus periculi

fere

fere expers ad prolapſum vteri ſimplicem natura ſua magis accedit, HVNTER, COMBE aliique. Plerumque tunc oriri ſolet quando fundus vteri quidem oppoſitam ſacri prominentiam offendit, leuiterque retrahitur, orificium vero vteri in naturali ſitu fere remanet nec a veſica ſurſum aufertur, protuberantia inferioris ſegmenti vterini in vaginam demiſſa. Alter gradus retrouerſio incompleta vel ſemiretrouerſio dici poſſet (partially or half retroverted vterus) in quo altius reuoluitur et demergitur fundus, ita tamen vt vltra pubis oram non proueharur ceruix, ſed os vteri ſub oſſe pubis recondatur. V. ROGERT. HVNTER, GARTHSHORE, WLTCZEK. Summus vero et grauiſſimus gradus completa retrouerſio audit (full retroverſion). Diſtenſa valde et in abdomen aſſurgens veſica ceruicem vteri ſimul euehit, eamque altiſſimo in loco collocat, fundum vero ad anum et perinaeum vsque deuoluit. HVNTER.

§. 13.

Solemnes maxime huius morbi exitus, ſi rerum ſumma penes naturae vires ſtet, nec medica manus tempeſtiue ſuppetias ferat; et triſtes ſemper ſunt foetuique lethifici, et matri ipſi exitiales nonnumquam euadunt.

Perſpecta enim retroverſionis vterinae natura, ac peculiari ſacri oſſis eique impoſiti et ſupereminentis promontorii ſtructura, liquido patet increſcentem vteri molem, embryonis adauctum volumen, ſibimet ipſi repoſitionis

omnem viam praecludere, lentumque, at certum grauidae ſtruere periculum. Quid enim? amnii liquore vndique circumfuſo libere innatans embryo, parum initio ergaſtuli ſui deviatione laeditur, vitalem liquorem placenta, ſpongioſo ac molli vteri velamento defenſa, fereque incolumis, iugiter defert; fouetur, nutritur et magis magisque increſcit foetus. Diſtenſus vero vterus, omne quod ſupereſt in pelui minori ſpatium, quique patent ſinus et ſcrobiculos in toto ambitu ſubit, a circumiacentibus viſceribus deprimitur et in clauſtrum impingitur; ſuſcipit nempe ipſum atque recondit altum ſacri oſſis curuamen, iſchii vtriusque nec non pubis ſuperficies interna, incumbit veſicae turgidus vter et inteſtinorum a foecibus et flatibus cohibitis diſtentorum ingentes maeandri. In iſto ſpecu incuneatus quaſi detinetur, nulla nunc arte extricabilis, immo poſt mortem, diſſecta pubis ſymphyſi, totaque manu vaginae immiſſa, vix e loco mouetur, et antiquam ſuam ſedem repetit [16]; ſuperioris enim peluis aperturae anguſtia, tantae moli transmittendae plane impar, inſuperabilem ipſi obicem obiicit, diductionem nunc totius peluis compaginis molituro, ni certa adrepens mors vitam prius praecideret.

Matris ſaluti prouida magis conſulit natura, dum, ante ſui perfectionem, foetum e nido praepropere excutit [17], quodque facile obtinet modo a graui ipſi incumbente veſicae pondere

16) V. HVNTER. SAXTORPH.

17) LYNN l. c. SAXTORPH. l. l. GARTHSHORE l. c.

pondere liberetur vterus, siue per naturales meatus elabatur lotium, siue per insolentes vias eliciatur. Eo enim onere leuatus, quo tanquam sarcina quadam premebatur, vel mole minor adhuc, de peluis cauo resilit fundus, vel maior iam, nullius amplius mobilitatis compos, in sui distensionem, qua data porta, nititur, at aequabili neutiquam vi, sensimque id viscus extenditur, sed partialis, illaque accelerata oritur fibrarum distensio; nimirum anteriorem paginam collumque obsidentes, remoto obstaculo, humorum affluxu mollescunt, vrgente intus vi dilatantur. Adde nunc quam omnia contusa, attrita, ad spasmodicas stricturas proritata sint, tum a circumiecto aspero osseo sepimento, tum a contorta vteri sensili substantia, tum a vicinarum partium distractione, quam facile secundinae, allisiones has non impune ferentes, vteri parietibus euellantur, quam acerrimo doloris sensu, quam intolerabili summe sensilium in pelui contentarum partium lancinatione, ad nixus edendos infelix cogatur grauida, et habebis rationum satis, quare abortus hoc in casu persaepe contingat.

Sin vero abortus insequi nequeat ob causam ischuriae pertinacioris, nouus quotidie ex sanis renibus per patulos propulsus vreteres vrinae commeatus, in immensum follem laxam, conicamque cystidem prolatat atque distendit; fibrarum, quo circumdatur, textus aequabili modo distendenti fluido elastico obsequi et cedere cogitur, rariores fiunt fasciculorum intercapedines, laxior eorum cohaesio, omnisque

abolitur renisus. Tutamine tamen peritonaei, qua maximum est rupturae periculum, qua tenuiora fibrarum strata, qua nullo coercetur osseo repagulo, nulloque musculorum abdominalium statumine, defensa, hanc quoque violentiam eluderet; ni vrinae in vesica sua diutius stagnantis acrimonia, aquosarum, quas continet, particularum resorbtio, sensilioris visceris ingens et dolorosa distractio, vehementissimam inflammationem, mox in gangraenam et sphacelum abituram, induceret. Oborto vero illo dissilit, tunicis erosis, vrinae receptaculum, inter summos cruciatus, mox a ruptura subito remittentes, in peritonaei cauum effunditur acris atque corruptus humor, inundantur imi ventris viscera, postque abortum et tunc quidem consecutum nonnumquam [18]), proxime instat ineluctabilis puerperae mors; abdomen quippe mollescit, dolores subito cessant, quietior redditur et per aliquot horas bene se habet; mox vero pulsus intermittit, foetidissimum halitum eructant genitalia, summa succedit virium prostratio, et ea tandem succumbit ratione, qua, qui sphacelo absumuntur, solent decedere.

§. 14.

Perlustremus nunc quae retrouersione vterina demortuarum exhibuit anatome, quam fusius in Spec. Obs. Acad. C. 7. exposuit cl. VAN DOEVERN, nitideque ad naturam depingi curauit ill. HVNTER. Aperto abdominis cauo mox in conspectum prodibat vesica vrinaria, vterum grauidum simulans,

18) v. LYNN l. c. SAXTORPH l. c. HVNTER l. c.

lans, quum in formam oualem expanſa aſcenderet circiter ad vmbilici altitudinem, ſeu ſex pollices ſupra ſymphyſin. A parte ſua anteriori peritonaeo deſtituta, ope ſubſtantiae cellulosae accreuerat nudis muſculis abdominalibus,* a quibus peritonaeum, aſcenſu veſicae ſurſum tractum, erat ſeparatum. Integra quamdiu erat integebat totum vterum, vt ſupra huius fundum multum omnino aſcenderet. Aperta dein et euacuata immenſa vrinae copia, intus hinc inde parum inflammata, craſſitiem ſuarum membranarum vtvt diſtentarum exhibebat tantam, quae facile lineam pollicis aequaret.

Viſcera abdominalia a tumente veſica e ſitu ſuo naturali erant depulſa. Omentum erat totum verſus ſuperiorem abdominis regionem replicatum. Hepar maxime ad thoracis cauum aſcendens, vix margine ſuo inferiore infra coſtas conſpicuum, ventriculus valde ſurſum adactus, hepate et colo inteſtino reconditus, inteſtina tenuina ſurſum et retrorſum preſſa, craſſa flatibus et foecibus maxime tumida, inſigni altitudine verſus thoracem eleuata erant [19]).

Diſſimilis longe erat rationis a cl. LYNN et SAXTORPH. l.l. inſtituta ſectio; Diſſectis enim abdominis integumentis, magna liquoris copia, X libris aequalis, colore et odore vrinam referentis, effluxit. Tenuia inteſtina leuiter a ſitu receſſerant, craſſis ſede naturali obuiis, vtraque vero inflammata,

19) VAN DOEVERN.

mata; multis in locis ſiderata et penitus corrupta erant. Veſica vrinaria erat flaccida, conniuens, iuſto amplior, gangraenoſa, in poſteriori parte disrupta.

Vtcunque vero haec ſeſe habeant; vteri talis plerumque ſitus plus minusue obtinuit, vt fundus, qui quarto menſe vltra ſymphyſeos oram eminere ſolet, maxime depreſſus fuerit, ideoque ſolito minus protuberarit antrorſum, figuramque acquiſiuerit multo planiorem, antica ſuperficie ſuperiori et poſteriori facta, poſtica antrorſum et deorſum ſpectante; ſicque ad partem peluis imam dilapſus in peritonaei plicam, vaginam inter et rectum, decubuerit. Tubae Falloppianae, ſolito quidem loco ab vtero ſecedentes, ita tamen ſitae erant, vt ex retrouerſionis natura futurum eſſe facile intelligendum eſſet, fimbriato ſcilicet extremo ſurſum rapto, vterino vna cum vteri corpore deorſum et retrorſum reclinato.

Veſica per medium diuiſa, tumor vniuerſam peluim occupans, veſicae fundum eleuabat, inciſo vero fundo, et anteriori vaginae pariete, os vteri in conſpectum venit pone ſitum et paulo elatius, quam pars ſuperior ſymphyſeos oſſium pubis HVNTER. Oſſibus vero pubis appreſſam vteri ceruicem obſeruauerunt. ROGERT, WLTCZEK, SAXTORPH etc.

Vtero deinde cadauere exſecto, tota peluis cauitas erat ampliſſima, illa enim quae inter oſſa pubis et ſacrum eſt di-

ſtantia

ſtantia quatuor pollicum cum nouem lineis erat, licet etiam ſuperior oſſis ſacri pars, inſigniter intra peluis cauum promineret, ideoque, reliquarum eius dimenſionum ratione conſiderata, haec reliquis minor eſſet.

Vterus ipſe ſingulari plane figura conſpicuus, quae enim ſolet eſſe oualis, vt a ſuo orificio inferius poſito, ad fundum ſenſim capacior euadat, ſicque axin longitudinalem habeat multo excedentem illum, qui transuerſalis eſt, in hoc caſu fere rotunda erat, lateribus parum compreſſis. Orificium occupabat circiter mediam anteriorem partem (retrouerſionem nempe partialem deſcribit VAN DOEVERN,) vt fere tanta portio regionis vteri poſterioris infra illud deſcenderet quanta pars regionis anterioris et fundi ſupra illud conſpiceretur. Vnde forma naturalis tantopere mutata erat vt maxima dimenſio daretur inter partem eius anteriorem et poſteriorem, ſeptemque pollices aequaret, cum diſtantia fundi ab orificio ſex tantum pollicum eſſet: hinc quoque vteri totius ambitus maior fuit, vbi menſura inſtituebatur iuxta faciem anteriorem et poſteriorem, quam iuxta fundum, orificiumque. Prior quippe octodecim, poſterior ſeptemdecim pollicum obſeruabatur.

§. 15.

Qua vero cauſarum vi, inſignis haec et violenta fundi vterini replicatio contingat, non iniucunda diſquiſitio erit,

nec

nec fructu in curationem redundante vacabit scrutinium. Pugnare enim cum peluis osseae conformatione, partiumque structura et dispositione videtur, quippe si quis consideret prominentiam sacralem inter et pectinis ossa intercedentem distantiam, vrinae cystidis et intestini recti prouincias, vteri peculiarem situm, eiusque cum adiacentibus partibus firmiorem coniunctionem, ligamentorum, quae sortitus est, dignitatem et peritonaei ad vteri corpus multifariam complicati diffusionem, vix quidem hanc retrouersionem statuet. Sciat vero causam non vnicam neque leuem ad inducendum hoc malum satis habere ponderis, sed plurium et grauissimarum conspirationem requiri. Illarum vero vt expeditior sit disquisitio, in occasionales diuidimus et praedisponentes.

Principem inter has locum sibi vindicat peluis aperturae superioris s. *introitus* angustia. [21]) Multiplices in peluis limitibus obuersari varietates discors ipsum de pelui perfecta autorum iudicium suspicari licet; cl. enim TITSING 5. 6. ROEDERER $5\frac{1}{2}$, BVRTON $5\frac{1}{2}$, WIND $5\frac{1}{8}$, SMELLIE $5\frac{1}{4}$, CAMPER $5\frac{1}{2}$, 6. DELEVRY 5. BAVDELOCQVE 5. pollicum paris. vulgarem maxime diametri transuersae mensuram in apertura superiori adstruunt. Coniugatam vero TITSING $4\frac{1}{2}$ 5. ROEDERER $4\frac{1}{2}$, BVRTON $4\frac{1}{4}$, WIND $4\frac{3}{4}$, SMELLIE $4\frac{1}{4}$, CAMPER $4\frac{1}{4}$, DELEVRY 4, BAVDELOCQVE 4. pollicum faciunt. Omnes tamen vno quasi ore fatentur ablusiones infinitas pene numero occurrere, deque vitiata peluis conformatione plenissimi sunt principum

in

[21]) V. HVNTER l. l.

in arte obstetricia virorum libri, idemque euincit quotidiana in theatris et museis anatomicis experientia. Tametsi vero dira quaelibet peluis angustia grauidae et parturienti mala pariat, non quaelibet tamen retrouersioni generandae aeque accommodata est, illam praesertim reformidandam censeo, quae longiori promontorii sacralis proiectione, vertebrarumque lumbalium insigniori incuruatione et in abdominis cauum propensione, absoluitur. Ascendenti enim (v. supr.) tertio vel quarto mense vtero porrectus sacri scopulus obstat; altiorem, commodioremque sedem petentem retinet, et ad incuruationem sollicitat.

§. 16.

Tutiorem vero atque faciliorem reclinationi viam sternit, cum aperturae superioris angustia, coniuncta nimia ipsius peluis caui amplitudo, sacriue ossis longa altaque excauatio v. HVNTER, SAXTORPH, ill. MECKEL, VAN DOEVERN l. l. etc. quippe in quam, fundus vteri initio prominenti tuberi appressus, sensim dein retrorsum atque deorsum gliscat. Flocci plerique autores huius dimensiones fecerunt, de inferiori et superiori hiatu praesertim solliciti, nullasque inde progerminare grauidae et parturienti molestias sibi sunt persuasi, modo ita comparatum sit vt foetui viam non intercludat. Nihilo tamen secius, incidunt casus, vbi et maior peluis, quam par sit, capacitas officit, quorsum hic noster pertinet. Denegata enim increscenti vtero, ex arctiori caui ambitu, retrouersionis opportunitate, a plano

magis et perpendiculari sacri tractu, versus symphysin adigeretur sicque oppositum promontorium superaret. Nunc vero, in eam rapitur partem, qua causae occasionales vrgent, qua vacuum spatium allicit, qua aliquam, a prima iam conformatione, propensionem nactus est, retrorsum puta, inque profundum sacri sinum decumbit.

§. 17.

Neque tamen omnem in peruersam peluis structuram coniiciendam censeo culpam; est et mollibus quoque partibus in praedispositione inducenda sua vis. Fauet enim, monente iam HVNTERO l. c. pinguedinis in pelui defectus, raro, si vel unquam, obeso, crassoque corpore instructas, hoc morbo laborasse obseruat, et macilentum quoque corporis habitum aegrae, cui subuenit, memorat ROGERT aliique. Nec est cur demiremur, adeps enim musculis, visceribus, intestino recto praesertim, vaginae tubo, vesicae, obturatoribus internis circumfusus, peritonaeo in expansione sua plurimus subiectus, cauum peluis angustat et firmitatem aliquam visceribus conciliat, quae, intercapedine ista abolita, culcitraque detracta, liberius in ampla ac spatiosa peluis specu fluctuant.

Huc referri insuper debet fibrarum vteri tonus vel robur deiectus, ligamentorum imbecillitas, partiumque laxitas et debilitas. Potissimum enim huic malo obnoxiae sunt foeminae tenerioris, mollioris, sensibilioris habitus, cachecticae, delicatioris constitutionis V. LYNN, EVANS,

GART-

GARTSCHORE, l. l. c. c. saepius partum iam enixae v. EVANS, GARTSCHORE, LYNN, WAITZ etc. prolapsus abortusque perpessae, v. LYNN, ROGERT etc. a quibus magna vtero conciliatur imbecillitas, nimiaque vasorum distensio et relaxatio oritur.

§. 18.

Singularem ceruicis vterinae fabricam accusat cl. WLTZECK l. l. quam in foemina, hoc morbo extincta, incisione cadaueris detexit. Ceruix scilicet, duos conos truncatos, basibus sibi in medio iunctos, referens, pollicarem mensuram vix superans, in isto cadauere longissima erat, adque acutissimum angulum complicata; hanc vero ceruicis elongationem non vtpote causam, sed vt effectum retroflexi vteri agnoscit grauissimus in ea re iudex ill. Archiater RICHTERVS in Bibl. chirurg. T. IV. quippe si vteri corpus prope ceruicem incuruatur, vti in casu a cl. WLTZECK memorato contigit, ceruicisque in vaginam prominens conus, a pubis margine retundatur; prolongetur necesse est pars, quae summam a mole vteri extensionem experitur.

§. 19.

Haec de proegumenis, restat vt et occasionales causas perpendamus, has vero omnes atque singulas persequi, leves cum saepe nostrum affectum prouocare valeant, longum nimis foret et superfluum, illas solum modo in medium producemus, de quibus fida certaque obseruatione constat.

Huc pertinet ipſa vteri grauidi moles, hanc primam, ſolamque ſaepe retrouerſionis genitricem agnoſcit cl. HVNTERVS l. c. when the lower part of the peluis is very capacions and especially when there is little adeps to fill it up, the enlarged vterus in the ſecond and thirs months, will occupy the lower part principally of such peluis etc. — deque increſcentis vteri ad ſacrum os 3. l. 4 Menſe alliſione, et nos quoque iam ſupra egimus v. §. Num vero hydrops, polypus, ſcirrhus vteri, Ouarii vitia varia, ad retrouerſionem ingenerandam minus apta ſint, experientia nondum confirmatum eſt, licet rerum natura non refragari videatur. Ill. quidem D. WILLICH, v. RICHTER, Bibl. chir. T. V. in caſu quem deſcribit ex aegrae tum teſtimonio tum propria coniectura ad grauiditatis abſentiam coniiciendam adductus fuit, errorem vero mox in monito, eidem faſciculo appenſo, agnouit, inque tertio geſtationis menſe, tunc temporis aegram conſtitutam fuiſſe ſubſequens partus declarauit.

§. 20.

Non minus per obſeruationes in comperto eſt, iniquam placentae irradicationem, ita vt obliquitati vterinae, ſic et retrouerſioni originem praebere; cl. enim SAXTORPH l. c. aliique paginae vteri poſteriori adnexas in tali caſu ſecundinas offenderunt. In eo vero eum cl. LEVRETI L'endroit ou ſe trouue attachè le placenta ne peut ſ'etendre autant que les autres endroits et c. SVIT, D'OBS. p. 106. opinio fefelliſſe videtur, quod ſuperficiei, cui iuſerta eſt placenta, dilatationis

tionis in grauiditate parum concedat, contractaeque paginae posteriori reclinandi et retrahendi fundum facultatem impertiatur. Sic enim habet: vitiosa placentae irradicatio non in fundo, sed in certa vteri superficie obliquitatem quam saepissime inducit, dum scilicet illa pars vteri, cui sese irradicat placenta, crassior fit et in relatione ad reliquas partes minus extenditur, quo tempore irradicationi oppositus locus magis expanditur et attenuatur — Contracta superficies posterior vteri fundum retrahit, maiorque peluis capacitas eundem retroflexum capit. Cui tamen SAXTORPHII opinioni ocularis experientia, phaenomena grauiditatis et autoritas aliorum virorum repugnant. Quin vero pondus placentae, primis gestationis mensibus, pro vteri volumine, praesertim conspicuum, maior in ista parte humorum affluxus, sublatum exinde aequilibrium, magis ad retrouersionem conferat, autoritate P. A. BOEHMERI v. Diss. de situ vteri grauidi per regulas machanicas, ipsiusque LEVRETI si le placenta est eloigné du centre de la voute, il entraine l'vterus du même coté par les loix de la grauité des corps. SVITE D'OBS. p. 154. suffultus, nullus dubito.

§. 21.

Quaecunque porro causae, quae intestina, ventris specum ambientia viscera ad imam peluis regionem vrgent, vterumque, suapte retrorsum nonnihil inclinantem, (v. supra) deprimunt, situm obliquum peruertere, nostramque retrouersionem ingenerare valent. Quarum numerum subit, vberior in vesica vrinae accumulatio, grauidis initio ex causis supra recensitis

praesertim familiaris. Tres, quatuor, quique, sex, octo, nouem lotii libras, ab excitatis iam saepius autoribus cathetere simul eductas fuisse lego. Multo vero lotio distenta vesica peluim totam occupat, in abdomen adsurgit, secum vteri ceruicem, quacum lata peritonaei ad os fere internum diffusi productione coniungitur, sursum rapit, vltra Symphysin nonnumquam euehit, fundumque vteri et eleuatione ceruicis demergit et pondere proculcat. Vt vero extenditur, ita ad lotii egestionem stimulat, obtemperans aegra ingentibus nixibus depressoriis, vi diaphragmatis deorsum deducti, vrinam exprimere studet; Tam parum vero haec conamina succedunt, vt in peius potius ruant omnia, scilicet, pleni abdominis viscera, quibus pariter contracti imi ventris musculi resistunt, vesicam comprimunt, subiectumque vterum magis magisque pessumdant.

Haud dispar ratio atque effectus est aliarum caussarum, vti pertinacis alui obstipationis, aerumnosae ventris depositionis, HVNTER etc. vomitus violenti WILLICH, elevationis atque gestationis grauioris oneris HOOPER, pultae incoctae, flatibusque distentorum intestinorum ROGERT, grauium animi commotionum HVNTER, HOOPER, WILLICH etc. etc. — quae contractiones validissimas in musculosis partibus progignunt, subitaneum et violentum diaphragmatis descensum, allisiones et conquassationes viscerum producunt, et inclinatum vterum reuoluunt atque retrudunt.

§. 22.

§. 22.

Quid quod? ipsa denique epidemica constitutio, vt alias praeternaturales partus inducit, retrouersioni nonnunquam ansam suppeditasse videtur. Infelices partus, abortusque ab hac causa pendere, haud obscure ex Hippocrate iam elucet Sect. III. Aphor. 12. breuioris temporis cancellis vteri retrouersio in Anglia latissime incedens, aliasque regiones non minus crebro peragrans, idem fere suadet. Quod autem reuera epidemici quid in partibus obtineat, adque sedem placentae multum faciat, ea de re elegantem obseruationem habet SAXTORPH l. l. Peruoluens diaria puerperarum, quibus paturientibus adstiti, non possum summopere admirari conuenientiam, quae inter laboriosos per aliquem temporis tractum crebrius solito incedentes partus obtinet. Menses integri praeteriere saepius, in quibus nec vidi, nec vocatus fui, nisi ad dissimiles et sui generis partus Dum e contrario accidit, vt alio tempore in vna eademque hebdomade, partus obseruauerim plures eiusdemque speciei ad determinatum tempus quasi conspirantes. Possuntne existere generales et externae satis valentes causae, quae tempore conceptionis, in grauiditatem et insequentem partum agant, quemadmodum dominantes interdum experimur causas morborum epidemicorum.

§. 23.

Quod ad currationem attinet, paucis eam leuiter perstringam, ne ea fastidiose recoquam, quae in cas. annex.

fuse

fuſe dilucideque expoſita ſunt. Duabus potiſſimum indicationibus abſoluitur, quarum eſt prima vt impedimenta arceantur, quae repoſitioni moram afferunt, altera, vt quanto ocius natiuum in ſitum reſtituantur, firmeturque vterus.

Priori indicationi vt ſatis fiat, veſicae et alui inſtituenda eſt euacuatio, inſigne ſemper praeſtat leuamen; immo ſi malum nondum radices egerit, vltro e peluis cauo, vrina detracta, reſilit fundus vteri. At aluus neutiquam acribus purgantibus ſollicitanda, quae tumultus mouent, magnasque perturbationes in abdomine ciunt, malum exacerbant, nec ventrem reſerare valent LYNN, HOOPER, GARTHSHORE, ſed clysmatibus, emollientibus, anodinis, ſalinis, fotu partium, lapideae faeces ſoluendae, ſpasmi mitigandi, tenſae praeter modum partes relaxandae, laceſſitaeque demulcendae, placide et ſic aluus ſubducenda.

Catheteris in veſicam immiſſio alioquin facili negotio in foeminis peragitur, retrouerſione tamen vterina oborta, magnis nonnunquam implicita et circumſepta eſt difficultatibus, ſaepe enim vrinae meatus, veſica ipſa, vicinisque partibus a reclinato vtero diſtractis, (§.) de recta via aberrat, vel vteri tumor adeo ceruicem veſicae aut vrethram ad pubis oſſa vrget, fortiter comprimit, eamque ita anguſtat et delet vt catheter omnino canalem permeare nequeat. Priori in caſu flexilem algaliam laudant nonnulli; peculiarem in altero encheireſin extollunt cl. GARTHSHORE et WILLICH l. l. duos nempe digitos in vaginam demittunt, hisque

que vaginalem tumorem ad sacri curuaturam repellunt; vteri pressu in vrinae viam depulso, sponte nonnunquam lotium e vesica prosilit vel commode satis catheter medius in digitorum a se inuicem parum remotorum interstitio, meatum subit, adque vesicam libere decurrit.

Incassum vero adhibito et hoc artificio, symptomatibus valde vrgentibus, ad vesicae paracenthesin confugiendum esse censet cl. LYNN. Vagina autem, vrethra, perinaeo, intestino recto, tumore vterino obsessis, hypogastrii solum pertusio superest, quae aliquam saltem prosperi successus spem iniicere posset; quislibet vero vel leuiter in chirurgicis versatus non nescit, quam dubia et anceps vrinae per hanc viam detractio sit.

Vrina vero exantlata, reductio statim instituatur. Aegra cubitibus nixa, capite demisso, levata pelui, thorace depresso, cruribus diuaricatis, genubus in lecti limine insistat; quo facto intestina, et viscera abdominalia diaphragma versus deuoluunt, vterus pondere suo iam nunc ad naturalem situm vergit, sacri sinum relinquit, immo sponte natiuum situm repetit. Ipsa repositio instituitur retrudendo fundum vterinum, vno vel pluribus digitis ano vel vaginae immissis, ita tamen vt non solum sursum digitorum apicibus propellatur fundus, sacri enim prominentiam offenderet, sed ad latus leuiter retrahatur, versusque vmbilicum vrgeatur. V. RICHTER, WILLICH, WAITZ. Parum omnino ad repositionem videtur conferre ceruicis vterinae depressio, quae

ſaepe eſt irrita et ſuperuacanea; fundo enim in ſitum reſtituto, ſponte deſcendit ceruix; nonnunquam violentiam dum infert, abortum accelerat, vel inflammationem, aliaque mala parit.

Sin vero, morbo inueterato, vterus immobilis haereat, cauoque peluis impactus fuerit. §. 13. Symphyſeos pubis ſectionem, noſtris temporibus adeo decantatam, adhibendam eſſe arbitratur cl. PVRCELL Medic. and Philoſ. Comment. by a Soc. in Edinb. T. VI. Eundem in finem perforationem vteri tentari iubet HVNTER. l. l.

Reductarum, in ſitu ſuo partium retentio, cauta cauſarum remotarum ablatione peragitur; ſumma corporis et animi quiete, in abdomen vel latus protracto decubitu, vrinae et faecum aſſidua depoſitione, clyſmatum et catheteris liberaliori vſu, peſſario denique vel ſpongia in vaginam introducta, recurſus mali auerruncatur, qui progreſſu temporis, ipſa vteri mole et ſitu aboletur prorſus.

Pro-

Promiſſis meis Veſtrisque votis ſatisfacturus, obſeruationes, L. B. vobis ſiſto, non minus ad hiſtoriam morbi illuſtrandam, quam ad eius medelam rite inſtituendam plurimum conferentes, a clariſſ. MECKELIO mihimet humaniſſime ſuppeditatas, in meam ipſius vtilitatem, publicumque commodum vt conuerterem. Tanti nominis ſplendorem in opuſculi, qualecunque ſit, mei fauorem abiturum eſſe ſpero, immo confido. En morbi hiſtorias mecum ab ipſo communicatas!

CASVS I.

Foemina primipara, circa tertium grauiditatis menſem, primo difficilem vrinae excretionem, dein plenam eius ſuppreſſionem cum tardiori alui exoneratione, mox plane ſubſiſtente, experta, medicorum ſuaſu, nimia iterataque rhedae concuſſione, enematibus, remediisque leniter laxantibus, malo mederi tentauit. Quibus per quatuor hebdomades ſaepius reuocatis nihil, niſi quoddam excretionum leuamem contigit. Hisce pertaeſa adiit obſtetrices, quae quotidie repellendo ad poſteriora, quem inuerſum aut prolapſum habent, vterum, vrinae meatum a preſſione liberant, et ita, per duas ſeptimanas vrinae effluxum adiuuant, continuo clysmatum vſu aluum reſerante. Perdurantibus vero moleſtiis accedit dolorifica peluis partium diſtenſio, pertinaxque vrinae et alui retentio; tandem

dem consilium meum sollicitat. Symptomatum enarratione ab ipsa nobilissima aegrotante facta, nil mihi curae cordique magis fuit, quam vt partium genitalium vterique habitum attenta exploratione disquirerem — En quae repererim per explorationem: Genitalibus apprime relaxatis et muco albo repletis vix introduxi digiti indicis primam phalangem vbi statim in tumorem incidi renitentem, tensum, maioris vesicae aemulum, omne sacri ossis cauum replentem, et ita quidem vt inferiorem eius mediamque partem inter et sacrum digitum circumferre, vlterius progredi vero non potuerim. — Huius in inferiori parte vteri orificium frustra quaesiui, idque non prius reperi quam postquam dextrae explorantis indicem ita direxerim vt dorsum symphisi pubis, volaris pars vtero obuerteretur. Haerebat vero non tantum retro, sed et paullum supra symphisin pubis. Presso et retrorsum acto parumper hoc ostio, prorupit copiose vrina calens, rubra, mirum in modum leuata fuit aegra — Hisce de vteri retrouersione certior factus; Symptomatum tunc caussam agnoscens nil praeter vrinae ope catheteris abstractionem hodie peregi. Libram vnam vel alteram hac operatione eduxi, sequente die idem peregi, nil vero mutationis in vtero exinde percipiens, proximo die, exploratione iterum facta praeter vteri habitum, peluis summa mihi amplitudo confirmata fuit; curam sequenti ratione institui:

Aegra ita posita vt vtrique cubito et genu, capite demisso incumberet, natibus superiorem locum tenentibus, dextrae digitos ita genitalibus introduxi, vt vola vteri fundum, dorsum vero vaginae posteriorem parietem respiceret. Amplexa, quantum potui de eo capere, manus vola vterum, (manu in extensione posita,) vi eius sursum pellere molem conatus sum. Non statim vero cessit e loco suo vterus, licet antea vrinam abstraxerim; saepiusque a repetitis conatibus desistere, licet in iis diu multumque sudauerim, propter angustiorem peluis aperturam quam quae molis egressum permitteret facile, coactus fui.

Parumper tamen e loco suo cessit vterus, integerque cum sensu restitutionis, quem aegra percepit, rediit altero mane; vbi et orificium, antea pubis symphisi obuersum, inferiorem, quem a natura desti-

destinatum habet locum, recuperauerat. — Non diu post eximia prodiit vrinae sanguinolentae copia, et e partibus genitalibus effluxit liquor sanguinolentus, restitutus et statim postea est liber faecum exitus. — Abortui, quem extimescere fas erat, refrigerantibus et sedantibus propinatis obuiam iui, quietem in lecto, trunco resupinato, suasi. Nullis tamen eius signis comparentibus, liberisque permanentibus viis antea plane obstructis, de quo non parum laetitiae aegrae accessit, instituto post octiduum a restitutione partium examine, omnibusque integerrime repertis, perfecte sanatam sorti suae reliqui; post mensium fere quatuor interuallum puerperam a partu felicissimo sanam vegetamque vna cum prole sua vidi. — Differt a reliquis notis obseruationibus 1) admodum serotina retrouersione accedente, ratione ad grauiditatis tempus habita, 2) defectu abortus, licet summa molimina in repositionem fuerint requisita.

CASVS 2.

Exhibet alteram obseruationem militaris femina, sexta vice grauida, trigesimum circiter aetatis annum agens. Per omnes reliquos partus et per grauiditates optime sese habuit; nunc vero eandem frequentes vrinae et alui suppressiones angunt. — Cathartica et hydragoga absque fructu in vsum vocata fuere; in dolorificam admodum incidit, cum valida febre saeuiente, vrinae plenam retentionem. Post 24 ab hoc infaustissimo rerum statu, horarum decursum, aegerrimam inuenio; vrinae libris saltem quatuor ruberrimae catheteris ministerio abstractis palliatiue symptomata fugo. Sed mox redeunt cum noua eius accumulatione. Eo iam certior de vrinae suppressionis causa factus, digitum vaginae intromittens, vteri fundum, eximie pansum distentumque, retrouersionis nuncium habeo, eodem retro pubis symphisin acto, vbi vteri orificium vix attingendum sentio, mihi confirmatur. Sed 5tum iam et haec attigerat grauiditatis mensem, peluis quidem in inferiori parte ampla, superne vero angusta erat. Attamen antedicto modo repositionem tentaui; maiori et haec difficultate premebatur; tandem vero

cessit et in hac quoque absque recidiua vlla mox ita in naturalem situm restitutus est, vt orificium inferiorem locum teneret. Euanuere cuncta symptomata, postque peractum solitum grauiditatis terminum filiolum enixa est aeque bona ac ipsius erat, sanitate fruentem. Differt obseruatio: 1) Repositionis difficultate, 2) Symptomatum a retrouersione insequentiam vehementia, 3) sensus restitutionis defectu.

CASVS 3.

Tertius mihi casus Londini contigit; isque cum antecedentibus ratione symptomatum plane conuenit; caeterum vero, in eo differt, quod restituto iam plane cum symptomatum leuamine vtero, iterum neglecta quiete a grauiditate minus mutato et volumine aucto, recruduerit malum. Non tamen post alteram repositionem abortus superuenit, eademque fuit et huius, quae reliquarum fuerat, fausta sors.

CASVS 4.

Offert quartum retrouersionis casum, dum haec scribimus, eadem de qua in secundo narratum fuit, femina. Vigesima circa ab inpraegnatione hebdomade, denuo vrinae suppressionem per horas fere duodecim patitur Beneficii a duobus abhinc annis in eam collati et leuaminis subitanei memor, quam primum mali initium sensit, altiores ne radices ageret, restitutioni vteri se submisit. Successit et haec post quatuor circa vrinae limpidae librarum extractionem et situm reditui vteri aptum. Sexto a restituto vtero die, absque vlla molestia bene se habere ipsa testatur.